Nr 224.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften m. m.; given Stockholms slott den 17 mars 1922.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

dels förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften,

dels ock förordning om ändrad lydelse av 49 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att 3, 7, 8, 20, 21 och 42 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 7 § nämnda undantag, denna tariff:

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
— — — — — — — — — — — — — — — — — —										
Apoteksprivilegium i stad eller köping	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
» på landet	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—
— — — — — — — — — — — — — — — — — —										
Avskrift av lantmätares — — — förrättningshandlingar: när densamma utgives från lantmäterikontoren i länen eller lantmäteristyrelsen, varje sida	—	—	—	—	1	50	1	50	—	—
— — — — — — — — — — — — — — —										
» annan, varje ark	1	—	1	—	1	—	2	—	2	—
Besiktning; se *Protokoll.*										
Betyg över avlagt kunskapsprov, utfärdat av domkapitel eller Stockholms stads konsistorium	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—
— — — — — — — — — — — — — — — — — —										
Bevis — — — enligt 57 § utsökningslagen	*fritt*									
» som avses i 2 och 3 §§ av lagen den 26 mars 1909 angående verkställighet i vissa fall av straff, ådömt genom icke laga kraft ägande utslag	*fritt*									
» av chefen för justitiedepartementet på anmälan om tidnings utgivande	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—

	1 Avd.		2 Avd		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Bevis rörande anmälan om idkande av handel eller annat näringsyrke	6	—	—	—	6	—	6	—	—	—
» rörande tillstånd att utöva tillverkning i skattefritt bryggeri	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» annat	1	—	1	—	1	—	2	—	2	—
» ; se även *Intyg*.										
Burbrev i Stockholm och Göteborg	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» i andra städer	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Certifikat, allmänt, rörande fartygs säkerhet, förses med stämpel till följande belopp:										
för fartyg under 100 bruttoton	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
» » om 100 intill 300 »	—	—	—	—	6	—	6	—	—	—
» » » 300 » 1,000 »	—	—	—	—	10	—	10	—	—	—
» » » 1,000 » 2,000 »	—	—	—	—	20	—	20	—	—	—
» » » 2,000 bruttoton eller däröver	—	—	—	—	40	—	40	—	—	—
» , beträffande särskilt förhållande, som rör fartygs säkerhet	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—
Diplom — — — se *Fullmakt.*										
» att vara provisor	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—
Doktorsbrev	*fritt*									
Dom med rubrik; lika med *Utslag med rubrik.*										
Fastighetsregister, avskrift eller utdrag av upplägg i,										
som jämlikt — — — förrättningsman	*fritt*									
som eljest begäres:										
om avskriften eller utdraget omfattar blott ett inskrivningsrum	—	75	—	—	1	—	—	—	—	—
om avskriften eller utdraget omfattar mera än ett inskrivningsrum:										
för det första rummet	—	75	—	—	1	—	—	—	—	—
för vartdera av det andra och tredje rummet	—	25	—	—	—	50	—	—	—	—
för ett vart av efterföljande rum	—	10	—	—	—	20	—	—	—	—

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Fribordscertifikat förses med stämpel till följande belopp:										
för fartyg, som har klass i klassificeringssällskap:										
under 300 bruttoton	—	—	—	—	—	—	36	—	—	—
om 300 intill 500 »	—	—	—	—	—	—	54	—	—	—
» 500 » 1,000 »	—	—	—	—	—	—	72	—	—	—
» 1,000 » 1,500 »	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—
» 1,500 » 2,000 »	—	—	—	—	—	—	108	—	—	—
» 2,000 » 2,500 »	—	—	—	—	—	—	126	—	—	—
» 2,500 » 3,000 »	—	—	—	—	—	—	144	—	—	—
och ökas stämpeln sedermera för varje ytterligare fullt antal av 1,000 ton utav fartygets bruttodräktighet med	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—
dock vare högsta stämpel	—	—	—	—	—	—	270	—	—	—
för fartyg, som icke har klass i klassificeringssällskap:										
under 100 bruttoton	—	—	—	—	—	—	72	—	—	—
om 100 intill 300 »	—	—	—	—	—	—	108	—	—	—
» 300 » 500 »	—	—	—	—	—	—	144	—	—	—
» 500 » 1,000 »	—	—	—	—	—	—	198	—	—	—
» 1,000 » 1,500 »	—	—	—	—	—	—	252	—	—	—
» 1,500 » 2,000 »	—	—	—	—	—	—	306	—	—	—
» 2,000 » 2,500 »	—	—	—	—	—	—	360	—	—	—
» 2,500 » 3,000 »	—	—	—	—	—	—	414	—	—	—
och ökas stämpeln sedermera för varje ytterligare fullt antal av 1,000 ton utav fartygets bruttodräktighet med	—	—	—	—	—	—	54	—	—	—
Fullmakt för notarius publicus:										
i Stockholm och Göteborg	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
i övriga städer	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» för mäklare eller skeppsklarerare:										
i Stockholm och Göteborg	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—
i övriga städer	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» annan	*fri*									
Interims nationalitets- och registreringscertifikat	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
» passagerarfartygscertifikat	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—
Kallelse å okända borgenärer i anledning av ansökning om tillstånd att nedsätta aktiebolags kapital	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Missiv för predikoprovs avläggande	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
Mutsedel	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nationalitets- och registreringscertifikat förses med stämpel beträffande maskindrivet fartyg till belopp av 80 öre samt beträffande icke maskindrivet fartyg till belopp av 40 öre, allt för varje fulla 10 ton av fartygets bruttodräktighet; och vare lägsta stämpel 4 kronor. Därest beträffande icke mätningsskyldigt fartyg dräktigheten icke är utrönt, utgår stämpel likaledes med 4 kr.										
Pass, fartygs-:										
tullpass:										
för öppen båt	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—
för annan farkost	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
årspass	*fritt*									
» rese-:										
för den, som reser i kronans ärende	*fritt*									
för annan person:										
till inrikes orter	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
till utrikes orter:										
för invånare i Torneå fögderi för resa till Uleåborgs län i Finland	*fritt*								4	—
annat	4	—	—	—	4	—	—	—	4	—
Passagerarfartygscertifikat förses med stämpel till följande belopp:										
för fartyg under 50 bruttoton	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
om 50 intill 100 »	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—
» 100 » 300 »	—	—	—	—	10	—	10	—	—	—
» 300 » 1,000 »	—	—	—	—	20	—	20	—	—	—
» 1,000 » 2,000 »	—	—	—	—	40	—	40	—	—	—
» 2,000 bruttoton eller däröver	—	—	—	—	80	—	80	—	—	—
Protest, notarial-: protokoll däröver, varje ark	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Protokoll, varigenom — — — avlagd föreskriven ed	*fritt*									
» konkursdomarens, angående förordnande eller entledigande av person att tillhandagå gäldenär vid upprättande av boförteckning enligt lagen om utmätningsed	*fritt*									

	1 Avd		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö,
Protokoll, angående lagfart — — — ekonomisk besiktning					*fritt*					
» över annan besiktning, värdering, utmätning, kvarstad eller dylik förrättning, varje ark	1	—	1	—	1	—	2	—	—	—
— — — — — — — — — — — — — — — — — —										
» annat:										
som utgives till part, vilken utan särskild begäran författningsenligt är skyldig att lösa detsamma:										
första arket	3	—	4	—	6	—	8	—	8	—
andra arket	2	50	3	—	4	—	4	—	4	—
varje av de övriga	2	75	3	—	4	—	4	—	4	—
som på begäran utgives till part, vilken eljest icke författningsenligt är skyldig att lösa detsamma:										
första arket	3	—	4	—	2	—	2	—	2	—
andra arket	2	50	3	—	2	—	2	—	2	—
varje av de övriga	2	75	3	—	2	50	2	—	2	—
som eljest utgives; lika med *Avskrift.*										
— — — — — — — — — — — — — — — — — —										
Prästebrev	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—
Resolution, vilostånds-, för varje gruveutmål, vilket beviljat vilostånd avser, samt för varje år, viloståndet medgivits att gälla	10	—	—	—	—	—	20	—	—	—
skolande dock resolution, varigenom vilostånd medgivits för stenkolsgruveanläggning, varå koncession meddelats, förses med stämpel till belopp av:										
1 krona 50 öre för varje hektar, som viloståndet avser, till och med 100 hektar, 1 krona för varje hektar därutöver till och med 300 hektar, och 50 öre för varje hektar därutöver, allt beräknat för varje år, viloståndet medgivits att gälla.										
» kommunikations-	*fri*		*fri*		2	—	2	—	4	—
dock skall stämpel — — — ekonomisk verksamhet					*fri*					
» angående föreläggande enligt vattenlagen	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
— — — — — — — — — — — — — — — — — —										
» eljest innefattande huvudsakligt beslut, tecknad å företedd handling	3	—	4	—	5	—	20	—	40	—
» med rubrik; lika med *Utslag med rubrik*										

Se för övrigt 6 §.

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Salubrev å utmätningsvis försåld fast egendom	4	—	—	—	6	—	—	—	—	—
Sjöfartsbok	*fri*									
Sjökaptensbrev	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—
Sjömansrulla eller *folkpass:*										
för utrikes sjöfart	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
för inrikes sjöfart	*fri*									
Slutsedel	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Styrmansbrev	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—
Stämning	2	—	2	—	4	—	4	—	4	—
Tillståndsbrev för utövande av näring eller yrke	8	—	—	—	10	—	—	—	—	—
Utslag under rubrik:										
som utgives till part, vilken, utan särskild begäran, författningsenligt är skyldig att lösa detsamma:										
första arket	4	—	—	—	6	—	20	—	40	—
andra arket	3	—	—	—	4	—	4	—	10	—
varje av de övriga	3	25	—	—	4	—	4	—	10	—
som på begäran utgives till part, vilken eljest icke författningsenligt är skyldig att lösa detsamma:										
första arket	2	—	—	—	2	—	2	—	2	—
andra arket	2	—	—	—	2	—	2	—	2	—
varje av de övriga	2	50	—	—	2	50	2	—	2	—
som eljest utgives; lika med *Avskrift*.										
Vattenbok, utdrag eller avskrift av text- eller ritningsblad, varje blad	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—
Vederhäftighetsbevis; lika med *Bevis* annat.										
Äktenskapsregistret, utdrag av	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
Expedition, som icke här ovan är särskilt nämnd, varje ark	1	—	1	—	1	—	2	—	2	—
» för vilken utgår lösen, skall, därest denna lösen författningsenligt bör redovisas till statsverket, förses utöver eljest utgående stämpelavgift med stämpel till belopp, motsvarande den ifrågavarande lösen.										

7 §.

Från stämpelavgift — — — kronan befriad.

Dessutom äro — — — i ämbetet eller tjänsten.

Frihet från stämpel enligt detta — — — i ärenden, som avses i lagen rörande avgäld från avsöndrad lägenhet eller i lagen angående avlösning av sådan avgäld; i ärenden angående tilläggsavvittring eller ströängars indragande till kronan; i ärenden, som anhängiggjorts hos justitiekanslersämbetet — — — inom yrkesinspektionen.

Konungen äger — — — utländska hamnar.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

— —

Avkomst eller annan förmån av fast egendom: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 2 kronor.

— —

Depositionsräkning, kapitalräkning eller annan räkning hos bank, annan kreditinrättning, bankir eller ekonomisk förening, å vilken räkning penningar — — — bevakas i konkurs.

Se för övrigt 54 och 55 §§.

— —

Köp av lösören, vilka i säljarens vård kvarbliva: avhandling därom skall, då den för intagande i vederbörande myndighets protokoll företes, förses med stämpel av 1 krona för varje fulla 100 kronor av köpesumman.

— —

Servitutsavtal: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 5 kronor.

Skattelösen av kronojord: brev eller resolution därå skall, då handlingen för lagfart företes, förses med stämpel av 10 kronor; dock skall dylik handling, på grund varav lagfart sökes för aktiebolag, som icke driver bankrörelse, förses med stämpel av 20 kronor.

Skogsavverkning: avhandling, varigenom rätt till skogsavverkning upplåtes eller vari vid försäljning av fastighet sådan avverkningsrätt förbehålles, skall, då den för vinnande av inteckning företes, förses

med stämpel av 1 krona för varje fulla 100 kronor av vad för rättigheten blivit utfäst eller, om detta icke blivit i avhandlingen till visst belopp bestämt, av 20 öre för varje fullt antal av 10 ar utav det upplåtna skogsskiftet.

Sökes — — — — — — — — — — — — betalning sökes.

— —

Äktenskapsförord skall, då det för intagande i domstols protokoll företes, förses med stämpel av 10 kronor.

— —

20 §.

Vill någon — — — som kan skattas i penningar.

Den, som i enlighet med bestämmelserna i denna paragraf förklaras berättigad att återbekomma erlagd stämpelavgift, skall tillika äga erhålla ränta å det belopp, varom fråga är, efter fem för hundra om året från och med den dag, beloppet visas vara av honom guldet, till den dag, detsamma återbekommes; dock må ränta ej utgå från och med tidigare dag än den, då det ärende, som föranlett stämpelbeläggningen, vid domstol handlagts, samt ej heller för längre tid än till dess 30 dagar förflutit efter det laga kraft åkommit det utslag, varigenom ansökningen om stämpelavgiftens återfående bifallits.

21 §.

Förmår i fall, — — — för mycket erlagts.

Vad sålunda är stadgat — — — än det erlagda.

Då restitution av stämpelavgift beviljas enligt föreskrifterna i denna paragraf, skall det ankomma på Konungen att förordna, i vad mån sökanden må erhålla ränta å det belopp, som han berättigas återbekomma; dock må ränta icke utgå efter högre räntefot eller för längre tid än i 20 § andra stycket är stadgat.

42 §.

I redovisning — — — skuldförbindelser till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande. Vad sålunda stadgats utgör icke hinder för att i arbetsordning eller lönestat för rådstuvurätt och magistrat meddela föreskrift, att hos nämnda myndigheter anställd befattningshavare, som är stämpelförsäljare, skall till stadens kassa inbetala honom tillkommande provision.

Har på — — — gå åter.
Har samma — — — försäljningssumma.
Skall — — — provisionsbeloppet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1922; och må den i 20 och 21 §§ omförmälda ränta å återburna stämpelmedel icke utgå från tidigare dag.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 49 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva.

Härigenom förordnas, att till 49 § i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva skall fogas ett nytt moment av följande lydelse:

3 mom. Den, som i enlighet med bestämmelserna i 1 mom. eller 2 mom. första stycket av denna paragraf förklaras berättigad att återfå erlagd skatt, skall tillika äga erhålla ränta å det belopp, varom fråga är, efter fem för hundra om året från och med den dag, beloppet visas vara av honom guldet, till den dag, detsamma återbekommes; dock må ränta ej utgå för längre tid än till dess 30 dagar förflutit efter det laga kraft åkommit det utslag, varigenom ansökningen om skattens återbekommande bifallits, och skall ej heller, då den handling, som legat till grund för skattens bestämmande, skolat ingivas till domstol, ränta utgå från och med tidigare dag än den, då det ärende, i samband varmed skatten bestämts, vunnit handläggning vid domstolen.

Då ansökan om återfående av skatt bifalles enligt 2 mom. andra stycket av denna paragraf, skall det ankomma på Konungen att förordna, i vad mån sökanden må erhålla ränta å det belopp, som av honom återbekommes; dock må ränta ej utgå efter högre räntefot eller för längre tid än i första stycket av detta mom. är stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1922; och må ränta å återburna arvs- eller gåvoskattemedel icke utgå från tidigare dag.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

— —

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson:

I det uttalande, vari jag den 7 januari 1922 till statsrådsprotokollet över finansärenden redogjorde för de beräkningar av statsverkets inkomster, som verkställts i och för finansieringen av riksstaten för första halvåret år 1923 samt tilläggsstaten för år 1922, angav jag min avsikt vara att föreslå vissa höjningar i de tariffer, som finnas intagna i nu gällande förordning angående stämpelavgiften. Sådana höjningar påkallas av det nuvarande statsfinansiella läget, men även bortsett härifrån måste de anses väl motiverade med hänsyn till penningvärdets fall. Den nu gällande stämpelförordningen är utfärdad den 19 november 1914 och efter nämnda tid hava endast i jämförelsevis få fall vidtagits höjningar i stämpelsatserna. De i omförmälda förordning stadgade stämpelsatserna äro emellertid till stor del bibehållna oförändrade från tidigare stämpelförordningar och sålunda i allt fall bestämda med hänsyn till ett betydligt högre penningvärde än det, som nu råder eller i framtiden kan antagas bliva gällande.

Då jag nu går att framlägga förslag till höjning av de i stämpelförordningen fastställda stämpelsatserna, har jag ansett det icke i detta sammanhang böra ifrågakomma att vidtaga någon rubbning i de principer, som ligga till grund för stämpelsatsernas bestämmande. Jag vill därför allenast i särskilda undantagsfall ifrågasätta några ändringar av principiell innebörd.

Stämplar till statsmyndigheternas expeditioner.

De höjningar i stämpelsatserna, som jag anser nu böra föreslås, avse i främsta rummet de i första kapitlet av stämpelförordningen upptagna stämplarna till statsmyndigheternas expeditioner. I fråga om

dessa stämpelsatser anser jag en fördubbling i allmänhet vara befogad. Någon närmare motivering härför torde icke vara erforderlig, då stämpelbeloppen även efter denna höjning säkerligen icke ens komma att i verkligheten representera så höga värden, som avsågs vid deras fastställande. Jag vill därför nu blott nämna, att en ren fördubbling av stämpelsatserna av mig föreslås beträffande de expeditioner, som i stämpelförordningen finnas upptagna under följande rubriker, nämligen: *apotekprivilegium; avskrift av lantmätares eller med honom i avseende å behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandlingar, när densamma utgives från lantmäterikontoren i länen eller lantmäteristyrelsen; avskrift, annan; betyg över avlagt kunskapsprov, utfärdat av domkapitel eller Stockholms stads konsistorium; bevis av chefen för justitiedepartementet på anmälan om tidnings utgivande; bevis rörande anmälan om idkande av handel eller annat näringsyrke; bevis rörande tillstånd att utöva tillverkning i skattefritt bryggeri; bevis, annat; burbrev; diplom att vara provisor; fullmakt för notarius publicus samt för mäklare eller skeppsklarerare; kallelse å okända borgenärer i anledning av ansökning om tillstånd att nedsätta aktiebolags kapital; missiv för predikoprovs avläggande; tullpass; resepass; notarialprotest; protokoll över annan besiktning, värdering, utmätning, kvarstad eller dylik förrättning; prästebrev; kommunikationsresolution; resolution angående föreläggande enligt vattenlagen; sjökaptensbrev; slutsedel; styrmansbrev; stämning; utslag under rubrik, som på begäran utgives till part, vilken eljest icke författningsenligt är skyldig att lösa detsamma; vattenbok, utdrag eller avskrift av text- eller ritningsblad;* samt *expedition, som icke här ovan är särskilt nämnd.*

Fördubbling av vissa stämpelsatser.

Enligt bestämmelse i stämpelförordningen äro statsmyndigheterna att hänföra till fem olika avdelningar, och hava stämpelsatserna bestämts med hänsyn till dessa avdelningar, så att för expeditioner av visst slag, utfärdade av myndigheter inom samma avdelning, stämpeln skall utgå med lika belopp. Beträffande åtskilliga slag av expeditioner, som kunna utfärdas av myndigheter inom flera sådana avdelningar, gäller nu, att väl totalbeloppet av de avgifter, en expedition betingar, är lika, vare sig den myndighet, som utfärdat expeditionen, tillhör den ena eller andra av dessa avdelningar, men att lösen- och stämpelsatserna dock äro olika, så att expedition, utfärdad av myndighet inom en avdelning, drager högre stämpel men lägre lösen än expedition, utfärdad av myndighet inom annan avdelning. Detta förhållande sammanhänger särskilt därmed, att staten ansett sig böra lämna bidrag till de kostnader, som

Differentiering i vissa stämplar å expeditioner från olika myndigheter.

städerna hava att vidkännas för sin rättskipning, något som skett därigenom, att en del av det belopp, vilket vid underrätt å landet erlägges i stämpelavgift för utfärdade expeditioner, förklarats skola, då fråga är om stadsdomstol, utgå i form av expeditionslösen. Då fråga uppstår om förhöjning av stämpelavgiften för dylika expeditioner, bör man tydligen tillse, att totalbeloppen av de avgifter, som expeditionerna betinga, fortfarande komma att ställa sig lika. Stämpelavgifterna böra följaktligen för expeditioner, utfärdade av myndigheter inom de olika avdelningarna, höjas med samma absoluta belopp och sålunda principen om avgifternas fördubbling i viss mån lämnas å sido. Vad nu yttrats äger tillämpning å expeditioner, som i stämpelförordningen upptagas under följande rubriker, nämligen: *avskrift eller utdrag av upplägg i fastighetsregister, som eljest begäres; protokoll, annat; resolution, eljest innefattande huvudsakligt beslut, tecknad å företedd handling; salubrev å utmätningsvis försåld fast egendom;* samt *tillståndsbevis för utövande av näring eller yrke.* Beträffande dessa expeditioner, utfärdade av myndigheter inom de olika avdelningar, om vilka i varje fall kan vara fråga, bör enligt mitt förmenande stämpelavgiften höjas med samma belopp, som för närvarande utgår i stämpel för expedition från vederbörande av staten avlönade myndighet, sålunda utan avseende på den nedsättning i stämpelavgiften, som gäller för expeditioner utfärdade av de utav städerna avlönade myndigheterna. I fråga om den viktigaste av omförmälda expeditioner, nämligen *protokoll, annat,* kommer detta att medföra en höjning av stämpelavgiften beträffande häradsrätts protokoll för första arket från 2 kronor till 4 kronor och för varje följande ark från 1 krona 50 öre till 3 kronor samt beträffande rådstuvurätts protokoll för första arket från 1 krona till 3 kronor, för andra arket från 1 krona till 2 kronor 50 öre och för varje följande ark från 1 krona 25 öre till 2 kronor 75 öre.

Beträffande *utslag under rubrik, som utgives till part, vilken utan särskild begäran författningsenligt är skyldig att lösa detsamma,* bör man likaledes tillse, att proportionen mellan de totala avgiftsbeloppen icke förryckes, såvitt angår utslag från myndigheter inom första och tredje avdelningarna. Dessa utslag äro nämligen till arten ofta överensstämmande med varandra. Stämpelavgiften för utslag från myndigheter, hörande till dessa båda avdelningar, bör därför höjas med samma belopp, och synes detta belopp lämpligen kunna sättas lika med den stämpel, som för närvarande är fastställd för utslag från myndighet inom tredje avdelningen eller sålunda för första arket 3 kronor och för varje följande ark 2 kronor. I fråga om utslag av här avsedda slag,

utfärdade av myndigheter inom fjärde och femte avdelningarna, föreslår jag en fördubbling av de nu gällande stämpelsatserna.

Jag vill i detta sammanhang påpeka, att den förhöjning i stämpelavgiften, som föreslagits i fråga om utslag under rubrik, på grund av i stämpelförordningen intagen hänvisning kommer att bliva tillämplig jämväl beträffande *bevis rörande tillstånd att innehava explosiva varor, att hålla upplag eller förråd av eldfarliga oljor* samt *att utöva detaljhandel med rusdrycker eller med pilsnerdricka.*

Stämpel å mutsedel och vilostånds-resolution.

1921 års riksdag.

Något utförligare torde böra beröras frågan om förhöjning av stämpelavgifterna för *mutsedel* och *vilostånds-resolution.* Jag vill härutinnan erinra, att denna fråga varit upptagen till behandling vid 1921 års riksdag med anledning av en inom första kammaren i ämnet väckt motion. Motionären, som tillika i annan motion väckt förslag om skrivelse till Kungl Maj:t angående höjning av lösenavgiften för berörda expeditioner, hade såsom skäl för de ifrågasatta höjningarna anfört, bland annat, att därigenom statens ökade utgifter för bergsstaten i viss mån skulle kunna täckas och samtidigt jobberiet med mutsedlar motverkas. I sistnämnda avseende erinrades särskilt, att personer, som gjorde inmutningar mera för att förtjäna på försäljning av desamma än av intresse att undersöka fyndigheterna och få en brytning till stånd, på grund av de stegrade arbetskostnaderna vore utsatta för stark lockelse att i stället för att bearbeta fyndigheterna ideligen ånyo inmuta desamma, då kostnaderna för en inmutning med nuvarande lösen- och stämpelsatser ställde sig väsentligt lägre. Även beträffande avgiften för vilostånd vore missförhållandet till nuvarande arbetskostnader allt för stort.

I anledning av omförmälda motion rörande förhöjning av de för mutsedel och vilostånds-resolution gällande stämpelsatserna yttrade riksdagen i skrivelse den 17 juni 1921 (nr 398): Vad motionären anfört hade synts riksdagen innefatta skäl att taga under övervägande, huruvida icke en höjning av stämpelavgifterna för mutsedel och vilostånds-resolution borde vidtagas. Med hänsyn till den inbördes avvägning, som givetvis iakttagits vid fastställandet av olika stämpelavgifters belopp, och då enahanda skäl, som kunde åberopas för en höjning av nu ifrågavarande stämpelavgifter, tilläventyrs borde föranleda höjning även av andra, hade riksdagen emellertid icke ansett sig böra bifalla motionen eller i anledning av densamma över huvud vidtaga någon höjning. Däremot hade riksdagen velat fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet vid det i motionen framförda önskemålet; och uttalade riksdagen sin förväntan, att Kungl. Maj:t läte verkställa den undersökning, till vilken motionen

ansåges kunna giva anledning, samt för riksdagen framlade det förslag, som kunde av undersökningen framgå.

Departementschefen.

Att en höjning av stämpelavgifterna för mutsedlar och vilostånds-resolutioner bör vidtagas, finner jag uppenbart. Tillses bör emellertid, att berörda höjning icke göres så kraftig, att man på denna väg kommer att upphäva den till grund för gruvlagstiftningen liggande principen, att inmutandet av fyndigheter bör stå öppet för alla, även för personer i ringare villkor. Gentemot vad nyssnämnde motionär anfört rörande frestelsen att ånyo inmuta fyndigheter i stället för att bearbeta desamma må dessutom erinras, att, om en inmutning får förfalla, därmed också förloras all rätt till fyndigheten, vilken sålunda må för annan persons räkning inmutas. Beträffande fyndigheter av något värde måste därför antydda förfaringssätt innebära en allvarlig risk. I betraktande av det sålunda anförda vill jag även i detta fall stanna vid att föreslå en fördubbling av stämpelsatserna, vilka därigenom komma att uppgå för mutsedel till 20 kronor och för vilostånds-resolution årligen för varje utmål till i allmänhet 10 kronor respektive 20 kronor, allt efter som resolutionen utfärdas av bergmästare eller av kommerskollegium. Jämväl med avseende på lösenavgifterna för omförmälda handlingar torde någon höjning vara motiverad, men på denna fråga, vilken berörts av riksdagen uti skrivelse den 20 juni 1921, behöver jag nu icke närmare ingå.

Stämplar å expeditioner beträffande fartyg.

Jag övergår härefter till att yttra mig angående stämpelsatserna för åtskilliga expeditioner, som ifrågakomma att utfärdas beträffande fartyg. Rörande de höjningar i stämpelsatserna, som må kunna vidtagas med avseende på dylika expeditioner, har kommerskollegium anbefallts inkomma med utlåtande och förslag. Kommerskollegium har anfört i huvudsak följande.

Kommerskollegium.

En ren fördubbling i de nu gällande stämpelsatserna har kommerskollegium ansett kunna vidtagas beträffande följande expeditioner, nämligen: *sjömansrulla; interims nationalitets- och registreringscertifikat; interims passagerarfartygscertifikat; passagerarfartygscertifikat; certifikat, allmänt, rörande fartygs säkerhet;* och *certifikat beträffande särskilt förhållande, som rör fartygs säkerhet.*

Beträffande *fribordscertifikat* har kommerskollegium ansett en förhöjning av stämplarna kunna äga rum i anslutning till en i England nyligen företagen höjning av avgifterna för motsvarande handlingar. Härav föranledes emellertid även en viss ändring i den indelning av fartygen i särskilda grupper efter deras storlek, vilken ligger till grund för de nuvarande stämpelavgifternas bestämmande.

Rörande stämpeln till *nationalitets- och registreringscertifikat,* vilken för närvarande utgår med 40 öre för varje fulla tio ton av vederbörande fartygs dräktighet, yttrar kommerskollegium: Att avgiften satts i förhållande till fartygets storlek, innebure tydligtvis ett inrymmande åt fartygsvärdet — såvitt storleken kunde anses verka bestämmande härå — av inflytande å avgiftsbeloppet. Ett riktigare uttryck för fartygs storlek och därigenom ock i sin mån för fartygsvärdet vore emellertid fartygs bruttodräktighet, och torde därför denna få anses såsom en mer berättigad beräkningsgrund för avgiften än nettodräktigheten. Åt värdeprincipen syntes för övrigt slutligen kunna givas ökat inflytande därigenom, att i avseende å avgiften gjordes åtskillnad mellan maskindrivna fartyg och andra fartyg (segelfartyg och pråmar) på så sätt, att avgiften beträffande de förra bestämdes efter en viss högre tariff än för de senare. I anslutning härtill funne kollegium förhöjning utöver den, vilken omläggningen av avgiftsgrunden till bruttodräktighet i sig innebure, icke böra ifrågakomma beträffande andra än maskindrivna fartyg. Såvitt anginge maskindrivet fartyg, syntes kollegium däremot hinder icke böra möta för en avgiftshöjning till 80 öre för varje fulla tio ton av bruttodräktigheten. Möjligheten beträffande icke mätningsskyldigt fartyg, att dess dräktighet icke vore utrönt, torde betinga särskild bestämmelse för sådant fall. I brist på annan lämpligare beräkningsgrund torde i berörda hänseende kunna ifrågakomma samma avgiftsbelopp som för interims nationalitets- och registreringscertifikat, och syntes densamma även kunna tjäna såsom minimiavgift för nu ifrågavarande ordinarie certifikat, för det fall att beräkningsgrunden efter tontal skulle föranleda lägre avgift.

Beträffande *mätbrev* har kommerskollegium ansett någon höjning av stämpelavgifterna icke för närvarande böra vidtagas. Angående denna avgift, för närvarande utgående med 20 öre för varje fulla tio ton av fartygets dräktighet, har kommerskollegium anfört: Kommerskollegium finge erinra om ett av särskilda sakkunniga för revision av skeppsmätningsförfattningarna år 1917 avgivet betänkande, däruti vissa förändringar i fråga om grunderna för avgiftens beräknande föreslagits. Kollegium hade i häröver gemensamt med generaltullstyrelsen avgivet utlåtande visserligen ej haft erinran att framställa beträffande de sakkunnigas förslag i denna del. Emellertid torde de sålunda föreslagna förändringarna icke lämpligen böra i nu förevarande sammanhang upptagas till slutlig prövning. Såsom av berörda betänkande framginge, torde sedan lång tid tillbaka den praxis hava utbildat sig — uppenbarligen med hänsyn till antagen innebörd av respektive överenskommelser med främmande makter — att handling, utfärdad beträffande

partiell mätning av främmande fartyg, belades med stämpel efter allenast de uppmätta rummens rymd, under det att åter, då partiell ommätning av svenskt fartyg ägde rum, avgiften författningsenligt utginge efter hela fartygets avgiftspliktiga dräktighet. En fördubbling av stämpelavgiften skulle alltså i förevarande fall i jämförelsevis ringa mån drabba utländska fartyg men däremot ytterligare skärpa den särskillnad, som för närvarande till nackdel för svensk sjöfart förelåge i behandlingen i avgiftshänseende av svenska och utländska fartyg. På grund härav ansåge sig kollegium icke kunna tillstyrka förhöjning för närvarande av stämpelavgiften för mätbrev.

Departementschefen.

Jag har icke funnit anledning till erinran mot vad kommerskollegium sålunda anfört utan ansluter mig till de av kollegium framställda förslag.

Vederhäftighetsbevis.

För *vederhäftighetsbevis* är för närvarande fastställd en lösenavgift av 1 krona, varemot samma bevis äro fria från stämpel. Det synes mig emellertid uppenbart, att fog förefinnes för en höjning av avgiften för dessa bevis, och en sådan höjning kan lämpligen åvägabringas därigenom att desamma i stämpelhänseende likställas med bevis, annat. Jag anser för den skull, att den nu i stämpelförordningen intagna särskilda rubriken *bevis,* vederhäftighets- bör utgå.

Utdrag av äktenskapsregistret.

Genom förordning den 7 juli 1921 (nr 394) har bland de stämpelpliktiga expeditionerna upptagits *utdrag av äktenskapsregistret,* för vilket stämpelavgiften fastställts till 3 kronor. Detta belopp har bestämts med hänsyn därtill, att någon lösen icke komme att utgå för nämnda expedition. Då på grund härav stämpelavgiften för berörda expedition blivit satt till jämförelsevis högre belopp än för de expeditioner, som betinga jämväl lösenavgift, skulle en fördubbling av stämpelavgiften komma att medföra en förhållandevis större fördyring av utdrag av äktenskapsregistret än av andra expeditioner. Med hänsyn härtill anser jag mig böra föreslå blott en mindre höjning av omförmälda stämpelsats, nämligen från 3 kronor till 4 kronor.

Bibehållande av vissa stämpelsatser.

Jag vill tillika nämna, att jag icke funnit anledning föreslå någon höjning av stämpelsatserna för *adelsbrev, friherrebrev* och *grevebrev* samt *utnämningsbrev för riddare och kommendörer av de särskilda ordnarna.* Detsamma gäller beträffande *skiljobrev i äktenskap eller trolovning,* expeditioner, vilkas utfärdande numera näppeligen ifrågakommer.

Av särskilda skäl har jag ansett mig icke heller böra föreslå någon

höjning av stämpelavgiften för *patentbrev*. Avgifterna för patent hava genom lag av den 23 april 1920 (nr 162) bestämts till väsentligt högre belopp än som förut varit gällande. Under förarbetena till 1920 års lagstiftning hade av patent- och registreringsverket hemställts, att i samband med införandet av de högre avgifterna stämpeln till patentbrev borde bortfalla. Denna hemställan blev dock icke bifallen. Redan av vad nu anförts torde emellertid framgå, att en höjning av omförmälda stämpelavgift svårligen kan vara på sin plats. Från patent- och registreringsverkets sida har också under hand framhållits, att de nu gällande avgifterna för patent äro så höga, att de ställa sig allvarligt betungande särskilt för sökande från länder med svag valuta. Det kan sålunda vara att befara, att en nu vidtagen ytterligare höjning av dessa avgifter icke skulle komma att tillföra statsverket ökade inkomster utan tvärtom — genom nedgången i antalet sökande — föranleda en minskning i de inflytande avgifternas sammanlagda belopp.

Borttagande av vissa stämpelsatser.

Doktorsbrev.

I samband med den allmänna revideringen av stämpelsatserna för statsmyndigheternas expeditioner har jag även ansett mig böra föreslå borttagandet av stämpelskyldigheten för en expedition, som hittills skolat beläggas med stämpel, nämligen *doktorsbrev*, som utfärdas utan avlagt prov. Den utmärkelse, som en kallelse till hedersdoktor innebär, är att anse såsom i viss mån analog med tilldelande av professors namn, heder och värdighet. Den handling, som utfärdas vid tilldelandet av sistnämnda utmärkelse, har betraktats såsom karaktärsfullmakt och lärer för övrigt på senare tid hava utgjort det vanligast förekommande slaget av karaktärsfullmakter. Såsom karaktärsfullmakt har sådan handling också tidigare stämpelbelagts. Stämpelskyldigheten för karaktärsfullmakter har emellertid numera borttagits genom förordning den 7 juli 1921 (nr 394), och konsekvensen synes då fordra, att jämväl nu åsyftade slag av doktorsbrev bliver stämpelfritt. Frågan om stämpelskyldigheten för omförmälda doktorsbrev torde i allt fall icke äga någon betydelse från statsfinansiell synpunkt.

Expedition angående tilläggsavvittring eller ströängars indragande till kronan.

Från lantmäteristyrelsen hava till Kungl Ma:jt inkommit särskilda framställningar rörande sådan ändring av de i 7 § stämpelförordningen meddelade bestämmelserna, att stämpelfrihet må äga rum i ärenden angående *tilläggsavvittring eller ströängars indragande till kronan*. Lantmäteristyrelsen har därvid erinrat, hurusom vid tillkomsten av bestämmelserna rörande tilläggsavvittring samt ströängars indragande till kronan man tydligen utgått ifrån att enskilda icke skulle drabbas av några

som helst kostnader. I konsekvens härmed borde då också kostnadsfrihet äga rum beträffande de expeditioner, som i dylika ärenden utfärdas. Denna fråga syntes emellertid genom för närvarande gällande bestämmelser icke vara fullständigt reglerad.

Statskontoret, vars utlåtande i ärendet infordrats, har icke haft något att erinra mot lantmäteristyrelsens förslag.

Även jag finner lantmäteristyrelsens framställning välgrundad och föreslår sålunda ändring i berörda hänseende av bestämmelserna i 7 § stämpelförordningen.

Protokoll enligt lagen om utmätningsed.

Jag vill vidare anmärka, att av lagen den 13 maj 1921 om utmätningsed föranledes ett tillägg till rubriken *Protokoll* uti den tariff, som finnes intagen i 3 § av stämpelförordningen.

Stämpel såsom ersättning för expeditionslösen.

I slutet av nyssnämnda tariff har genom förenämnda förordning den 7 juli 1921 införts föreskrift därom, att *expedition*, som avses i de vid verkställd reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m. meddelade bestämmelser angående indragning av expeditionslösen, och som är utfärdad av ämbets- eller tjänsteman, vilken är underkastad sådan bestämmelse, skall förses utöver eljest utgående stämpelavgift med stämpel till belopp motsvarande den indragna lösen.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har riksräkenskapsverket påpekat, hurusom nämnda bestämmelse sålunda avsåge endast viss del av den expeditionslösen, som skulle till statsverket redovisas, nämligen sådan som blivit indragen i sammanhang med verkställd reglering av ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden. Annan staten tillkommande expeditionslösen vore således icke omsatt i stämpel utan skulle fortfarande debiteras på vanligt sätt. Detta vore exempelvis förhållandet med den vid vattendomstolarna inflytande lösen, vilken enligt föreskrift i stadgan den 6 december 1918 (nr 1034) angående tjänstgöringen vid vattendomstolarna skulle redovisas till statsverket. Uti sitt omförmälda yttrande har riksräkenskapsverket emellertid gjort gällande, att något skäl icke syntes föreligga för den begränsning, som skett vid meddelandet av nu berörda föreskrift i förordningen den 7 juli 1921. Riksräkenskapsverket har förty hemställt, att all expeditionslösen, som författningsenligt skall till statsverket redovisas, måtte bliva omsatt i motsvarande avgiftssatser enligt stämpelförordningen. Därvid har riksräkenskapsverket erinrat, att en omläggning av statsverket tillkommande lösen i stämpelbeläggning givetvis komme att medföra avsevärda fördelar. Genom en sådan omläggning bortfölle den jämförelsevis vid-

lyftiga bokföringen av de särskilda, vanligen obetydliga inkomstbeloppen, och kontrollen över uppbörden bleve synnerligen förenklad och mera effektiv, vartill komme, att några föreskrifter beträffande medlens redovisning i olika fall ej vidare behövde utfärdas.

Vad riksräkenskapsverket sålunda anfört finner jag vara värt beaktande. Det skulle visserligen kunna invändas, att genom omsättandet av expeditionslösen i stämpelavgift statsverket kommer att få vidkännas en viss minskning i inkomster på grund av den stämpelprovision, som vederbörande tjänstemän äga att tillgodoräkna sig. Denna omständighet torde dock icke böra tillmätas avgörande betydelse i betraktande av de stora och påtagliga fördelar, som äro förenade med den ifrågasatta förändringen. Jag anser mig sålunda böra föreslå, att nu åsyftade, genom förordningen den 7 juli 1921 tillagda stadgande omformuleras i den riktning, som riksräkenskapsverket påyrkat. I sammanhang härmed bör då också vidtagas en motsvarande ändring i det genom en kungörelse den 7 juli 1921 (nr 397) tillagda tredje stycket av 5 § i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen. På frågan om denna senare ändring behöver jag dock icke nu närmare inlåta mig.

Stämplar å vissa enskilda handlingar.

Jag övergår härefter till att beröra stämpelsatserna för de i 2 kap. stämpelförordningen omförmälda enskilda handlingarna. Därvid vill jag emellertid förutskicka, att nämnda stämpelsatser icke enligt mitt förmenande böra i någon större omfattning göras till föremål för höjning. Stämpelsatserna i fråga äro ofta bestämda i förhållande till värdet av någon viss egendom eller rättighet, vilken den stämpelpliktiga enskilda handlingen har till föremål. I sådana fall kommer det sjunkande penningvärdet tydligen att omedelbart giva sig tillkänna genom en förhöjning av det i penningar bestämda värde, efter vilket stämpeln till de ifrågavarande handlingarna skall utgå, och därav föranledes sålunda indirekt en höjning av själva stämpelbeloppen. I penningvärdets fall ligger följaktligen ingen anledning till en höjning av de stämpelsatser, vilka blivit bestämda enligt nu omförmälda grund. Jag har därför icke ansett mig böra föreslå någon förhöjning av de på detta sätt bestämda stämpelsatserna, dock med ett undantag, nämligen beträffande stämpeln till *avhandling om köp av lösören, vilka i säljarens vård kvarbliva.* Stämpeln till sådana avhandlingar är bestämd till 60 öre för varje fulla 100 kronor av köpesumman eller samma stämpelsats, som förut gällt beträffande avhandling om köp av fast egendom jämte ett flertal andra handlingar. Denna förut i åtskilliga fall gällande stämpelsats av 60 öre för fullt hundratal kronor har emellertid numera i allmänhet förhöjts

Avhandling om lösöre-köp.

till 1 krona och något skäl synes mig icke föreligga att beträffande lösöreköpen bibehålla den hittillsvarande lägre stämpelsatsen. Jag föreslår därför, att stämpeln till lösöreköpen höjes till 1 krona för varje fulla 100 kronor av köpesumman.

Beträffande åtskilliga stämpelsatser, vilka icke äro bestämda i förhållande till det i penningar angivna värdet av den egendom eller rättighet, som avses i de stämpelpliktiga handlingarna, anser jag förhöjningar böra vidtagas, och har jag att härom anföra följande.

Avhandling om skogsavverkningsrätt.

För *avhandling rörande rätt till skogsavverkning* är fastställd en stämpel, utgående i förhållande till beloppet av vad för rättigheten blivit utfäst. Tillika gäller emellertid, att, om den utfästa gottgörelsen icke blivit i avhandlingen till visst belopp bestämd, stämpel skall erläggas med 10 öre för varje fullt antal av 10 ar utav det upplåtna skogsskiftet. Beträffande sistnämnda stämpelsats är med hänsyn till penningvärdets fall en höjning motiverad, och i överensstämmelse med vad jag ansett lämpligt i fråga om stämplarna till åtskilliga av statsmyndigheterna utfärdade expeditioner föreslår jag även med avseende på nu berörda stämpelsats en förhöjning till dubbla beloppet eller sålunda till 20 öre för varje fullt antal av 10 ar.

Äktenskapsförord. Skattelösen av kronojord.

En fördubbling anser jag även böra vidtagas dels beträffande stämpeln till *äktenskapsförord* samt dels beträffande den stämpel, varmed brev eller resolution å *skattelösen av kronojord* skall beläggas, då handlingen för lagfart företes. Efter en sådan förhöjning komma stämpelbeloppen att utgöra för äktenskapsförord 10 kronor samt för brev eller resolution å skattelösen av kronojord i allmänhet 10 kronor, men då lagfart sökes för aktiebolag, som icke driver bankrörelse, 20 kronor.

Avhandling om rätt till avkomst av fast egendom. Servitutsavtal. Fördelskontrakt. Undantagskontrakt.

För avhandlingar rörande *avkomst eller annan förmån av fast egendom* och rörande *servitutsavtal* ävensom för *fördelskontrakt* och *undantagskontrakt* är för närvarande fastställd en och samma stämpelavgift av 50 öre. Detta belopp synes mig — även bortsett från penningvärdets fall — vara oproportionerligt lågt i betraktande av de jämförelsevis stora värden, om vilka det här ofta nog är fråga. En tämligen kraftig höjning av stämpeln till dessa handlingar är därför på sin plats. Att avhandling rörande avkomst eller annan förmån av fast egendom samt fördelskontrakt och undantagskontrakt i stämpelhänseende behandlas lika, finner jag vara riktigt, i synnerhet som rättshandlingar av dessa slag icke sällan äro av tämligen likartad innebörd. Däremot torde icke kunna påvisas något skäl för ett likställande av servitutsavtalen med omförmälda övriga arter av upplåtelser. Fastmera synas mig servitutsavtalen med hänsyn till den betydelse, de i allmänhet äga för en avsevärt längre framtid, böra be-

läggas med högre stämpel än övriga nu åsyftade avtal. Jag föreslår därför, att stämpelbeloppen fastställas för avhandling rörande avkomst eller annan förmån av fast egendom samt för fördelskontrakt och undantagskontrakt till 2 kronor och för avhandling rörande servitutsavtal till 5 kronor.

Depositionsräkning m. m.

Vidare föreslår jag en ändring i den bland de stämpelpliktiga enskilda handlingarna förekommande rubriken *Depositionsräkning etc.* I denna rubrik finnes i dess nuvarande lydelse ekonomisk förening ej omnämnd. Då det är tvivelaktigt, om varje ekonomisk förening, som mottager penningar å depositionsräkning, är att anse såsom »annan kreditinrättning», har i rubriken upptagits ekonomisk förening. Härigenom vinnes även överensstämmelse med lydelsen av rubriken *Sparkasseräkning.*

Övriga ändringar.

Rätt för stad att förbehålla sig stämpelprovision.

Jämte de förslag till ändringar i stämpelförordningen, för vilka jag nu redogjort, har jag även fått anledning att föreslå ett tillägg till de i 42 § av berörda förordning meddelade bestämmelserna rörande den provision, som stämpelförsäljare äger tillgodoräkna sig såsom ersättning för besvär och kostnader. Det har nämligen i ett par större städer förekommit, att stadsfullmäktige i samband med antagandet av ny lönestat för rådstuvurätten och magistraten bestämt, att den vederbörande tjänstemän tillkommande stämpelprovision skall inlevereras till stadens kassa. Då Kungl. Maj:ts fastställelse sökts å dylik bestämmelse, har med hänsyn till stadgandet, att *stämpelförsäljaren* äger tillgodoräkna sig omförmälda provision, fastställelse ansetts icke kunna meddelas. Enär något hinder icke synes böra resas mot bestämmelsen ifråga, har vid 42 § första stycket gjorts ett tillägg av innehåll, att i arbetsordning eller lönestat för rådstuvurätt och magistrat må intagas föreskrift, att hos nämnda myndigheter anställd befattningshavare, som är stämpelförsäljare, skall till stadens kassa inbetala honom tillkommande provision.

Ränta vid restitution av stämpelmedel.

Slutligen vill jag till behandling här upptaga en fråga, som väckts av riksdagens justitieombudsman genom en den 9 december 1921 till Kungl. Maj:t avlåten framställning, nämligen frågan angående rätt till ränta vid restitution av stämpelavgift.

Om återfående av erlagd stämpelavgift finnas bestämmelser meddelade dels i stämpelförordningen samt dels i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva. Enligt 20 § stämpelförordningen samt 49 § 2 mom. första stycket arvsskatteförordningen kan sålunda under vissa förutsättningar restitution medgivas av veder-

börande hovrätt, då framställning därom göres i föreskriven ordning. Om det emellertid visas, att ansökan om restitution icke i denna ordning kunnat göras, skall det enligt 21 § första stycket stämpelförordningen samt 49 § 2 mom. andra stycket arvsskatteförordningen efter därom gjord ansökning ankomma på Kungl. Maj:t att efter prövning av föreliggande omständigheter förordna om restitution av vad i stämpelavgift för mycket erlagts. Dylik befogenhet att medgiva restitution tillkommer vidare enligt 21 § andra stycket stämpelförordningen Kungl. Maj:t, där någon i fall, varom i 20 § och 21 § första stycket av samma förordning icke är stadgat, måst vidkännas stämpelavgift, som antingen alldeles icke bort utgå eller bort utgå med lägre belopp än det erlagda. Slutligen må på grund av stadgande i 49 § 1 mom. arvsskatteförordningen skatt, som erlagts enligt nämnda förordning, i vissa fall på ansökan kostnadsfritt återbekommas i den ordning, som i fråga om restitution av kronoutskylder är föreskriven. Någon bestämmelse, att vid restitution av stämpelmedel ränta skall betalas, finnes icke meddelad, detta i motsats till vad som gäller vid restitution av utskylder. För sistnämnda fall har nämligen genom en förordning den 2 maj 1919 (nr 200) föreskrivits, att envar, som efter besvär över taxering eller debitering vinner nedsättning i eller befrielse från honom påförd utskyld eller avgift till stat eller kommun eller från annan allmän utskyld eller avgift, vid återbekommandet av det belopp, han för mycket erlagt, tillika skall äga erhålla ränta därå efter fem för hundra om året från och med den dag, beloppet visas vara av honom guldet, till den dag, detsamma återbekommes; dock att ränta ej må utgå för längre tid än till dess 30 dagar förflutit, efter det Kungl. Maj:ts beslut i besvärsmålet meddelats eller underordnad myndighets beslut däri tagit åt sig laga kraft.

Av justitieombudsmannen inhämtade yttranden.

I justitieombudsmannens nu ifrågavarande till Kungl. Maj:t avlåtna framställning lämnas redogörelse för yttranden, som på justitieombudsmannens begäran avgivits dels av advokatfiskalerna i rikets hovrätter, dels av statskontoret.

Samtliga advokatfiskalerna hava i sina yttranden förklarat sig anse, att rätt till ränta borde medgivas vid restitution av skatt enligt såväl stämpelförordningen som arvsskatteförordningen. Advokatfiskalerna i Göta hovrätt samt i hovrätten över Skåne och Blekinge hava därvid särskilt framhållit, att ränta borde utgå jämväl för tid, innan respektive handlingar åsatts stämpel, då domhavande eller annan myndighet haft vård om kontant guldna arvsskatte- eller stämpelbelopp. Advokatfiskalen i hovrätten över Skåne och Blekinge har emellertid — under erinran att statens intresse fordrade, att den tid, under vilken stämpelmedlen

innehades av annan, icke bleve längre än nödigt, samt att vad gällande bestämmelser om redovisning för stämpelavgifter därutinnan innehölle, knappast torde motsvara vad statens intresse sålunda krävde — velat ifrågasätta, huruvida icke införande av rätt till ränta i fall, varom vore fråga, påkallade revision av nämnda bestämmelser.

Statskontoret har i sitt utlåtande anfört huvudsakligen följande: Sedan numera genom kungörelsen den 2 maj 1919 medgivits rätt till ränta å utskylds- eller avgiftsbelopp till stat eller kommun, som återbekommes på grund av besvär över taxering eller debitering, syntes svårligen kunna anföras något principiellt skäl, varför icke enahanda rätt borde tillkomma den, som erhölle restitution av erlagda stämpelmedel. Statskontoret ansåge sig därför i likhet med advokatfiskalerna i hovrätterna böra tillstyrka, att åtgärder vidtoges för vinnande av detta ändamål. Beträffande omfattningen av rätten till räntegottgörelse borde densamma avse belopp, som restituerades enligt såväl förordningen angående stämpelavgiften som förordningen om arvsskatt och skatt för gåva. Bestämmelserna angående restitutionsförfarandet återfunnes i 20 och 21 §§ stämpelförordningen och 49 § arvsskatteförordningen. Enligt 20 § samt 49 § mom. 2 första stycket prövades i däri omnämnda fall restitutionsfrågan av vederbörande hovrätt och enligt 49 § mom. 1 återbekommes arvs- eller gåvoskatten, i den mån den icke bort utgå, i den ordning, som i fråga om restitution av kronoutskylder vore föreskriven. Att i de nu angivna fallen räntegottgörelse å de restituerade beloppen borde tillkomma vederbörande, torde vara givet. Vidkommande däremot de fall, där restitution vunnes jämlikt bestämmelserna i 21 § och 49 § mom. 2 andra stycket, syntes saken mera tvivelaktig. Där prövades frågan icke av domstol utan av Kungl. Maj:t i administrativ väg och, om än det kunde antagas, att i många fall omständigheterna vore sådana, att, även om ärendet behandlats av domstol, restitution skulle hava medgivits, torde det å andra sidan förekomma åtskilliga fall, där först och främst själva upptagandet till prövning av ansökningen och jämväl beviljandet av restitution hade ett starkt drag av nådeakt. I dessa sistnämnda fall vore det icke utan vidare klart, att ränta borde utgå. Statskontoret ansåge därför lämpligast, att, där ansökning om restitution prövades av Kungl. Maj:t i statsrådet, Kungl. Maj:t ägde bestämma, huruvida ränta å belopp, för vilket restitution medgåves, skulle tillkomma vederbörande. Tiden, för vilken ränta skulle utgå, borde räknas från och med den dag, då stämpelmedlen inbetalts till vederbörande tjänsteman. Därav följde, att det ur synpunkten av statens intresse att ej få betala ränta för tid, under vilken medlen ännu icke

till kronans kassa influtit, borde tillses, att denna tid bleve så kort som möjligt. Då nu gällande bestämmelser angående vederbörande tjänstemäns inleverering av de stämpelmedel, som därvidlag spelade den ojämförligt största rollen, nämligen de, som erlades för förseende av handling med dubbel beläggningsstämpel, ingalunda kunde anses tillräckligt effektiva i nu förevarande hänseende, syntes det statskontoret med fog kunna ifrågasättas, att bestämmelse om rätt till ränta å restituerade stämpelmedel icke borde meddelas annat än i sammanhang med utfärdande av nya och skärpta föreskrifter angående underdomarnas inlevereringsskyldighet för medel, som uppburits i betalning för dubbel beläggningsstämpel. Statskontoret finge erinra därom, att ett av Kungl. Maj:t i sådant avseende för 1921 års riksdag framlagt förslag till ändrad lydelse av 34 och 39 §§ stämpelförordningen visserligen icke vunnit riksdagens bifall, men att riksdagen å andra sidan ansett de påvisade förhållandena angående inlevereringen av stämpelmedel vara av den art, att det vore synnerligen önskvärt att få erforderliga ändringar införda i författningen; och hade riksdagen förutsatt, att Kungl. Maj:t komme att ägna frågan fortsatt uppmärksamhet och därvid undersöka de olika utvägar, vilka kunde erbjuda sig för att avhjälpa ifrågavarande missförhållanden samt därefter för riksdagen framlägga förslag i ämnet. Beträffande den kostnad för statsverket, som rätten till räntegottgörelse skulle medföra, syntes densamma icke bliva alltför betungande. Enligt av advokatfiskalerna lämnade uppgifter angående beloppen av de av hovrätterna beviljade restitutioner under femårsperioden 1916—1920 uppginge medeltalet för år till omkring 150,000 kronor. Om man vidare antoge, att de av Kungl. Maj:t medgivna eller enligt 49 § mom. 1 arvsskatteförordningen utgående restitutioner skulle uppgå till ett årligt belopp av 50,000 kronor, erhölles ett restitutionsbelopp för år av 200,000 kronor. Under antagande, att varje särskilt belopp i genomsnitt droge ränta under ett års tid och med en räntefot av 5 procent, skulle alltså statens årskostnad bliva 10,000 kronor.

Justitieombudsmannen.

Justitieombudsmannen har i sin förberörda framställning huvudsakligen anfört: Skattskyldigs rätt till räntegottgörelse i de i förordningen den 2 maj 1919 förutsatta fall avsåge icke allenast utskylder till stat och kommun utan alla utskylder och avgifter, som grundas på taxeringen. Då stämpelskatten icke i och för sig borde betraktas såsom en skatt av ett särskilt slag utan såsom en form för skatteuppbörd, kunde det synas oriktigt, att ränta icke finge tillgodoräknas vid restitution enligt 1914 års förordningar. Bestämmelserna om stämpelskatt hade varit föremål för många ändringar. Särskilt omfattande vore de

ändringar, som genomfördes 1914. En väsentlig höjning av arvsskatten och gåvoskatten ävensom av stämpeln å köp av fast egendom ägde då rum. Allt eftersom stämpelskatten vuxit, hade restitutionsfrågan fått större betydelse. Då restitution av stämpelskatt skulle äga rum, torde de fall, som grundade sig på att arvsskatt beräknats till för högt belopp, vara mest framträdande. I vissa fall kunde de stämpelbelopp, som borde restitueras, bliva avsevärda. Även med den noggrannaste prövning av stämpelfrågan kunde i åtskilliga fall ett säkert avgörande ej alltid genast träffas. Då den, som å tjänstens vägnar mottoge och stämpelbelade en handling, vore ansvarig för att det stadgade stämpelbeloppet redovisades, kunde detta leda till en för den skattskyldige ofördelaktig situation. Om en handling, som skulle stämpelbeläggas, icke vid ingivandet vore behörigen försedd med stämpel och penningar ej genast erlades till det felande stämpelbeloppet, finge handlingen enligt gällande föreskrifter icke mottagas. Det vore då förklarligt, att en tjänsteman vid mottagandet av en stämpelpliktig handling i tvivelaktiga fall hellre fordrade det högre av två belopp, som kunde komma i fråga. Vid uttagande av arvsskatt, när dödsboets tillgångar skulle fördelas på olika dödsbodelägare, måste det ligga i såväl den stämpelbeläggande tjänstemannens som statens intresse, att dess rätt till skatt på dylikt sätt säkerställdes. Men oavsett den svårighet, som kunde vara förenad med att bestämma stämpelskattens storlek, måste det anses obilligt att, om skatten till större eller mindre del måste restitueras, ränta icke erlades å det återbetalade beloppet. Skyldigheten att inbetala den stämpelskatt, som avfordrades, oberoende därav att beloppet icke blivit slutligen bestämt, kunde, i överensstämmelse med vad chefen för finansdepartementet anfört beträffande utskylder vid framläggande av förslaget till 1919 års förordning, många gånger medföra betydande ekonomiska olägenheter för de skattskyldiga, därigenom att de under avsevärd tid måste ligga ute med skattebelopp, som de slutligen förklarades berättigade återfå. Det måste därför anses rättvist, att i gengäld härför ränta betalades å det belopp, som återställdes. Genom 1914 års arvsskatteförordning infördes bestämmelser om anstånd i vissa fall med erläggande av arvsskatt. Å skatt, för vilken anstånd åtnjötes, skulle erläggas ränta efter 5 procent av oguldet belopp. När staten fordrade ränta, då anstånd medgåves med stämpelskattens erläggande, kunde det ej anses annat än riktigt, att staten betalade ränta å stämpelskattebelopp, som återställdes, därför att det rätteligen icke skolat erläggas. Statskontoret hade i sitt utlåtande gjort åtskillnad mellan å ena sidan de fall, som omförmälas i 20 § stämpelförordningen samt 49 § 1 mom.

och 2 mom. första stycket arvsskatteförordningen, och å andra sidan de fall, som beröras i 21 § stämpelförordningen och 49 § 2 mom. andra stycket arvsskatteförordningen, samt uttalat såsom sin uppfattning, att räntegottgörelse i de förra fallen givetvis borde utgå, men att Kungl. Maj:t, som i de senare fallen i administrativ väg prövade frågan om restitution, därvid ville avgöra, huruvida ränta skulle tillerkännas vederbörande. Detta torde otvivelaktigt vara det lämpligaste. Beträffande storleken av den ränta, som vid restitution skulle utgå, hade statskontoret föreslagit räntefotens bestämmande till 5 procent. Med hänsyn till vad som gällde om ränta å stämpelskatt, med vars erläggande medgivits anstånd, samt bestämmelserna i 1919 års förordning torde denna räntefot få anses lämplig. I fråga om den tid, för vilken räntan skulle utgå, syntes stadgandena i 1919 års förordning kunna tagas till förebild. När arvsskatt skulle återbetalas i den ordning, som i fråga om restitution av kronoutskylder vore föreskriven, förelåge likartade förhållanden, men jämväl beträffande övriga fall syntes nämnda bestämmelser kunna tjäna som mönster. Då statsverket skulle hava att gälda ränta redan från den dag, stämpelmedlen inbetalts till vederbörande tjänstemän, vore det, såsom statskontoret framhållit, av största vikt, att stämpelmedlen utan onödig tidsutdräkt inlevererades till statskassan. Då enligt de av statskontoret återgivna uttalanden av 1921 års riksdag med avseende å inleverering av stämpelmedel till statskassan redan nu förelåge missförhållanden, som borde avhjälpas, skulle detta i ännu högre grad bliva fallet, därest staten skulle vara skyldig att betala ränta även för en avsevärd tidrymd, innan ett stämpelbelopp, som skulle restitueras, influtit i statskassan.

Utlåtanden. Över justitieombudsmannens framställning hava utlåtanden infordrats från statskontoret samt hovrätterna.

Statskontoret har hänvisat till sitt tidigare på justitieombudsmannens begäran avgivna utlåtande samt förklarat sig icke i anledning av nämnda framställning hava något att tillägga.

Svea hovrätt har förklarat sig i huvudsak finna justitieombudsmannens framställning välgrundad. I ett avseende syntes emellertid någon begränsning av den föreslagna ränteplikten för statsverket vara av nöden. I de fall då, såsom ofta förekomme, en stämpel underkastad handling, som skulle behandlas vid underdomstol, före domstolens sammanträde ingivits till domhavande eller å domstolskansliet, kunde svårighet stundom möta att konstatera dagen för ingivandet. I betraktande härav och då möjligheten att sålunda på förhand ingiva handlingar, som skulle behandlas av underrätt, vore en förmån, varav det stode allmänheten fritt

att begagna sig eller icke, syntes ränta icke böra utgå från tidigare dag än den, då ärendet av rätten behandlades.

De båda övriga hovrätterna hava förklarat sig icke hava något att erinra mot justitieombudsmannens framställning.

Departementschefen.

Att den, som erhåller restitution enligt någon av nu ifrågavarande båda förordningar, tillika bör äga rätt till ränta å det restituerade beloppet, är tydligen, på sätt i samtliga de avgivna yttrandena framhållits, överensstämmande med rättvisa och billighet. Av statskontoret har emellertid ifrågasatts, att bestämmelse om rätt till ränta å restituerade stämpelmedel icke borde meddelas annat än i sammanhang med utfärdande av nya och skärpta föreskrifter angående underdomarnas inlevereringsskyldighet för medel, som uppburits i betalning för dubbel beläggningsstämpel. Den härvid framförda synpunkten, att staten, som skulle hava att gälda ränta från och med den dag, då stämpelmedlen inbetalts till vederbörande tjänsteman, måste hava intresse av att medlen så snart som möjligt därefter komme att inflyta i kronans kassa, kan väl icke frånkännas berättigande. Däremot må emellertid erinras, att den enskildes rätt till ränta i förevarande fall icke bör vara beroende av det sätt, på vilket staten ordnar stämpelförsäljarnas redovisningsskyldighet för av dem uppburna medel. Av tillgängliga uppgifter rörande de belopp, för vilka restitution under de senare åren beviljats, synes dessutom framgå, att statens utgifter för gäldande av nu ifrågasatta ränta komma att bliva jämförelsevis obetydliga. Vid sådant förhållande har jag ansett mig icke böra av statsfinansiella skäl avstå från att söka åvägabringa en ur principiell synpunkt riktig lösning av förevarande spörsmål, oaktat jag icke för närvarande är i tillfälle att föreslå några förändrade bestämmelser rörande stämpelförsäljares redovisningsskyldighet. I fråga om de närmare bestämmelserna rörande räntans utgående torde justitieombudsmannens förslag i huvudsak kunna följas. Jag anser sålunda, att, då restitution medgives av Kungl. Maj:t enligt 49 § 2 mom. andra stycket arvsskatteförordningen eller 21 § stämpelförordningen, det bör överlämnas åt Kungl. Maj:t att träffa avgörande i vad mån ränta skall utgå. I övriga fall torde de i omförmälda förordning den 2 maj 1919 meddelade föreskrifterna kunna tagas till förebild, så att ränta följaktligen skall utgå efter 5 procent från och med den dag, det restituerade beloppet visas vara av sökanden guldet, till den dag, detsamma återbekommes; dock att ränta ej må utgå för längre tid än till dess trettio dagar förflutit, efter det vederbörande myndighets beslut rörande restitutionen tagit åt sig laga kraft. Av skäl, som anförts i Svea hov-

rätts i ärendet avgivna utlåtande, torde emellertid, då fråga är om stämpel till handlingar, vilka varit föremål för handläggning vid underdomstol, ränta icke böra utgå från tidigare dag än den, då handläggningen vid domstolen ägt rum.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst inom finansdepartementet utarbetade förslag till *dels* förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, *dels ock* förordning om ändrad lydelse av 49 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva, hemställer departementschefen, att nämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Vid protokollet:

B. E. Brimberg.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1921.